

інфляції, зменшенні обсягів грошової маси та ін. Банківська система України продовжує характеризуватися низькою діловою активністю, що пов'язано з досить високими вимогами до потенційних позичальників, а також погіршенням кон'юнктури основних промислових ринків, що компенсується у розміщенні коштів в ОВДП та інших цінних паперах.

Усі ці тенденції негативно впливають на кредитний ринок та безпосередньо відображаються у обсягах кредитування. А тому, оптимістичних прогнозів, принаймні на 2014 рік, очікувати не варто.

Висновки з проведеного дослідження. Незважаючи на циклічний розвиток економіки у досліджуваній період, на який припав період зростання, пік, криза та посткризовий період, обсяги кредитування економіки України зростали від року до року, однак з різним приростом.

Основною негативною рисою банківського кредитування в останні роки стала незадовільна структура банківських кредитів України з погляду фінансового забезпечення модернізаційних процесів економіки за рахунок довгострокового кредитування, та значне перетікання коштів у державний сектор економіки та використання їх для обслуговування державних боргів.

Структура банківського кредитування залишається фактично незмінною впродовж усього досліджуваного періоду: переважають коротко- та середньострокові кредити, найбільше кредитів надається сектору нефінансових корпорацій, а по валюті кредитування – переважає гривня.

Зважаючи на поточний ускладнений фінансово-економічний стан України, який супроводжується низькою негативних явищ та процесів, оптимістичного розвитку банківського кредитування у найближчій перспективі чекати не доводиться.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гонгальський Д. Кредит по косинусу [Текст] / Дмитро Гонгальський // *Контракти*. – 2009. – № 40. – С. 6.
2. Грошово-кредитна статистика. НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
3. Дружерученко К. Боргова карма [Текст] / К. Дружерученко // *Контракти*. – 2009. – № 5. – С. 10.
4. Дружерученко К. Чужі гроші [Текст] / К. Дружерученко // *Контракти*. – 2011. – № 38. – С. 18-20.
5. Монетарний огляд за 2010 рік. НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=76207>.
6. Основні показники діяльності банків України. Дані Національного банку України [Електронний ресурс]: – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807.
7. Офіційний сайт Асоціації українських банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.aub.com.ua.
8. Офіційний сайт Державного управління статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ukrstat.gov.ua.
9. Руденко В. Помри або злийся [Текст] / В. Руденко // *Контракти*. – 2010. – № 47. – С. 22.
10. 1 Статистичний щорічник України за 2000 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
11. 1 Статистичний щорічник України за 2012 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

УДК 336.113.12:37.091.217

Настич Т.П.
здобувач

Чернігівського державного інституту економіки і управління

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Розглянуто сутність бюджетної політики держави у сфері культури і мистецтва, досліджено основні проблеми бюджетного фінансування галузі з обґрунтуванням напрямів його покращення. Висвітлено нормативне забезпечення фінансування вищої культурно-мистецької освіти.

Ключові слова: бюджетна політика, бюджетне фінансування, бюджетний механізм, сфера культури і мистецтва, законодавчо-правова база.

Настич Т.П. НОРМАТИВНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФИНАНСИРОВАНИЯ ВЫСШЕГО КУЛЬТУРНО-ИСКУССТВЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Рассмотрена сущность бюджетной политики государства в сфере культуры и искусства, исследованы основные проблемы бюджетного финансирования отрасли с обоснованием направлений его улучшения. Освещено нормативное обеспечение финансирования высшего культурно-искусственного образования.

Ключевые слова: бюджетная политика, бюджетное финансирование, бюджетный механизм, сфера культуры и искусства, законодательно-правовая база.

Nastich T.P. NORMATIVE PROVISIONS OF FINANCING EDUCATION IN THE SPHERE OF ARTS AND CULTURE

The article explains the core of state fiscal policy in the sphere of arts and culture, analyzes the basic problems of funding this sphere and the ways to improve it. The article also elucidates the normative provisions for financing higher education in the sphere of arts and culture.

Keywords: fiscal policy, public funding, budget mechanism, the sphere of arts and culture, legal framework.

Актуальність. Аналіз накопичених у галузі проблем, причин їх виникнення свідчить про їх комплексний характер, що спричинено поєднанням економічних, соціальних, правових та інших факторів. Тому їх вирішення потребує не тільки належного бюджетного фінансування галузі освіти у сфері культури та мистецтва, але й удосконалення механізмів

фінансової підтримки, формування сприятливої правової бази, поліпшення системи управління галуззю, підвищення рівня менеджменту у вищих навчальних закладах культури та мистецтва.

У разі нестабільної економіки та недосконалої законодавчої бази як ніколи актуальними набирають питання фінансового забезпечення, розрахунку ре-

альної потреби у бюджетних асигнуваннях в галузі культурно-мистецької освіти. Хронічне недофінансування системи культурно-мистецької освіти привело її до кризового стану. Недостатнє фінансування освітніх закладів призводить до зниження матеріально-технічного забезпечення установ, низького рівня оплати викладацької праці, зниження чисельності кваліфікованих викладачів.

Постановка проблеми. Вищі навчальні заклади культурно-мистецької освіти завжди відігравали провідну роль у справі розвитку духовного потенціалу суспільства, формуванні його світогляду. Проте розвиток ринкових відносин в Україні характеризується політичною та економічною нестабільністю, що обумовило погіршення фінансового становища в галузі освіти в сфері культури та мистецтва. Отже, обґрунтування та реалізація дієвої бюджетної політики культурно-мистецької галузі є надзвичайно актуальним питанням сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості формування законодавчої бази для створення єдиного культурного простору під впливом зазначених обставин досліджуються у наукових працях українських вчених О. А. Гриценка, І. С. Булкина, Н. К. Гончаренка, С. М. М'якої, М. В. Стріхи, В. В. Солодовника, В. В. Корнієнка, О. В. Очарук та ін. Утім, проблема правового забезпечення культурно-мистецького простору залишається ще недостатньо дослідженою.

Мета статті – аналіз основних нормативно-правових документів щодо врегулювання фінансового забезпечення вищої культурно-мистецької освіти.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні, коли культурна політика нашої держави покликана стати потужним інструментом формування нового цивілізованого демократичного суспільства, виникла потреба в оновленні законодавства, яке б відповідало сучасним європейським вимогам.

За роки незалежності в Україні робилося чимало зусиль для формування нової правової бази, яка б відповідала новим політичним, економічним, соціальним умовам в культурно-мистецькій сфері. Однак через нескоординованість цих зусиль, через різне бачення цілей державної культурної політики різними політичними силами та різними групами в культурно-мистецькому середовищі України, чинне українське законодавство в галузі освіти, культури та мистецтва загалом залишилося різномірним, неповним і позбавленим концептуальної цілісності. Ключовим пріоритетом модернізації нормативно-правової бази має стати якісно нове змістове наповнення не тільки законів, а й підзаконних актів, виданих на їх виконання.

За останні роки було накопичено досить значну кількість нормативного матеріалу щодо регламентації суспільних відносин у галузі освіти в сфері культури та мистецтва. Дотепер вони системно не аналізувались. Нормативно-правові акти, які складають правову основу організації і функціонування культури в Україні, доцільно класифікувати за трьома групами:

а) нормативно-правові акти, що регулюють загальні питання функціонування культурної сфери в Україні; б) нормативно-правові акти, які регулюють окремі ділянки сфери культури (бібліотечну, клубну, музейну справи та вищі культурно-мистецькі навчальні заклади тощо); в) нормативно-правові акти, які охоплюють регулювання окремих аспектів культурної діяльності, що виникають у процесі здійснення суспільних відносин.

Упродовж останніх років в Україні прийнято низку законів, зокрема: «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про відпустки», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Конституція України», «Бюджетний кодекс України», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Основи законодавства України про культуру», «Про Концепцію державної політики в галузі культури», Закон України «Про культуру», Указ Президента «Про основні напрями реформування освіти в Україні», «Про заходи щодо реформування системи підготовки спеціалістів та працевлаштування випускників вищих навчальних закладів», «Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти». Базовим Законом України «Про освіту» закладено концептуальні засади громадянської освіти. Підкреслено, що метою української освіти є «...формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору» [1].

Аналіз питань правового регулювання культурно-мистецької галузі дав підстави зробити висновок про те, що, незважаючи на досить значну кількість нормативно-правових актів у цій царині, в багатьох випадках вони мають неузгоджений та суперечливий характер, що негативно позначається на розвитку культурно-мистецької освіти в Україні. У зв'язку з цим на увагу заслуговує проблема кодифікації законодавства у сфері культури та мистецтва. Внесений на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України М. Поплавським Проект Кодексу законів України про культуру став першою спробою кодифікації галузевого законодавства. Однак зазначений законопроект потребує значного доопрацювання та удосконалення з використанням комплексного підходу та систематизації діючого законодавства у сфері культури та мистецтва.

Попри велику кількість державних актів чинне українське законодавство в галузі освіти в сфері культури та мистецтва слід оцінювати як неоднорідне й недостатньо ефективне. Чимало аспектів щоденної діяльності вищих навчальних закладів культури та мистецтва (особливо фінансові аспекти) все ще регулюються старими нормативними документами, а недосконалість правової бази не дає можливості розвиватися мистецьким структурам. Визначення шляхів удосконалення форм нормативно-правового забезпечення розвитку культурно-мистецької освіти в Україні є однією з проблем національного права. Під цим кутом розглядається питання про правове регулювання організації й діяльності закладів вищої культурно-мистецької освіти, про удосконалення правових гарантій, що забезпечують вільне формування підготовки кадрів, гарантій забезпечення їм широкого простору для прояву особистої творчої ініціативи, а також підвищення їх професійної майстерності.

Недосконалість законодавчих та інших нормативно-правових актів, якими регулюються питання сфери культурно-мистецької освіти, неврахування ними змін, що відбуваються в економіці і суспільному житті країни, фінансування за залишковим принципом, є стримуючими факторами розв'язання наявних проблем та формування єдиної концептуально узгодженої та науково – обґрунтованої державної політики щодо розвитку системи освіти і навчання впродовж життя.

Ця проблема посилюється відсутністю впровадження дієвих механізмів і оптимальних засобів реалізації державної підтримки. Основним правовим документом, який тривалий час визначав напрямки та засади державної культурної політики в Україні був Закон України № 2117-ХІІ від 14 лютого 1992 року «Основи законодавства України про культуру» [2]. Втім, як вказують О. Гриценко та М. Стріха, не лише українські законодавці, а й громадська думка в перші роки незалежності не були готові до реформування культурної політики на сучасних засадах, пристосування її до умов громадянського суспільства та ринкової економіки. Головними вимогами культурно-мистецького середовища у цей час були збільшення бюджетного фінансування та повне звільнення закладів культури від оподаткування [3; 4].

Організація спеціальної освіти називалася одним з провідних напрямків діяльності держави в сфері культури. Цілісна система, як вказувалося у Законі, повинна була забезпечуватися органами державного управління, закладами освіти, культури і мистецтва, що діють у сфері культури. «Основи законодавства про культуру» визначали, що в Україні з метою реалізації права громадян на спеціальну освіту в галузі культури можуть створюватися державні, приватні, кооперативні навчальні заклади (академії, університети, консерваторії, інститути, коледжі, технікуми, училища, спеціалізовані мистецькі школи, гімназії, ліцеї, школи естетичного виховання дітей: музичні, хорові та інші), інститути та факультети підвищення кваліфікації. Проте умови їх створення і функціонування були прописані не чітко.

Водночас у системі культурно-мистецької освіти накопичилися серйозні проблеми: правова база освітньої сфери недостатньо враховує специфіку саме культурно-мистецької освіти; недостатнє бюджетне фінансування шкіл естетичного виховання призводить до постійного зростання батьківської плати за навчання дітей; протягом 25 років музичний інструментарій у навчальних закладах не оновлювався, понад 99% інструментів мають вік не менше 30 років і потребують капітального ремонту або списання; в багатьох установах культури спостерігається дефіцит кваліфікованих кадрів (акторів, музикантів, артистів балету) у зв'язку з неможливістю забезпечити молодих фахівців житлом, належною оплатою праці, соціальними гарантіями; дефіцит сучасних підручників та навчальних посібників для мистецьких навчальних закладів; недостатнє методичне забезпечення навчального процесу, слабкий соціальний захист викладачів. На придбання для регіональних музичних навчальних закладів (шкіл, училищ) музичних інструментів у 2006 році з державного бюджету місцевим бюджетам було виділено субвенцію. За ці кошти придбано музичних інструментів більш як на 9 млн. грн. Реалізація цієї програми сприятиме підвищенню рівня виконання, зокрема на українських народних інструментах, якості підготовки висококваліфікованих фахівців.

Першопричина загострення проблеми фінансово-забезпечення, на думку фахівців, полягає у відсутності чіткого механізму регулювання цього питання на законодавчому рівні. Досвід розвинутих держав свідчить, що недержавні джерела (кошти благодійників, меценатів і спонсорів, різних фондів, фондаций) дають переважну частину коштів для фінансування культурних програм, проектів, культурно-мистецьких акцій. Цьому сприяє законодавство цих держав: створює відповідні пільгові механізми оподаткування – звільнення від оподаткування частки доходів,

звільнення неприбуткових організацій від деяких видів податків, спрощений механізм реєстрації неприбуткових організацій та інші [5].

Іншим невпорядкованим механізмом позабюджетного фінансування сфери культури є додаткові доходи суб'єктів культурної діяльності, отримані шляхом надання платних послуг населенню. Вкрай обмежене бюджетне фінансування в умовах кризи спонукає до пошуків різних джерел матеріальної підтримки навчальних закладів культури та мистецтва. Зокрема, постанова КМУ «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності» від 27 серпня 2010 р. № 796 (зі змінами) [6] сприяла залученню позабюджетних коштів у сферу освіти, культури та мистецтва. Був затверджений значний перелік платних послуг, які можуть надавати відповідні заклади у сфері культурно-освітньої діяльності, але отримані прибутки не звільнюються від оподаткування, тому додатково зароблені кошти ідуть на сплату податків. Правова база потребує належного механізму надання, регулювання та використання коштів спонсорів, меценатів, добродійних фондів і фондаций для розвитку галузі освіти у сфері культури та мистецтва в Україні.

Щодо механізмів фінансування розвитку сфери культури та мистецтва, закладених в «Основах законодавства України про культуру», то зазначено (стаття 23), що фінансування культури здійснюється на нормативній основі за рахунок республіканського і місцевих бюджетів, а також коштів підприємств, організацій, громадських об'єднань та інших джерел. Держава гарантує необхідні асигнування на розвиток культури в розмірі не менше восьми відсотків від національного доходу України. Таких показників бюджетного фінансування, які передбачаються цією статтею, сьогодні не змогла досягти жодна економічна стабільна держава. З цим пов'язаний і сумновідомий принцип «залишкового фінансування» культури, на який хіба що лишивий не вказував, пояснюючи численні проблеми галузі. Загалом, видатки на культуру як частка ВВП майже не змінилися за 10 років (0,5% у 2001 р., 0,6% у 2010-му і 0,55% у 2011-му) і зменшилися як частка зведеного бюджету – від 2% у 2001-му до 1,7% у 2010-му. Така частка, втім, може видатися доволі значною порівняно з іншими країнами – скажімо, Норвегія поставила стратегічне завдання збільшити частку видатків на культуру до 2014 року до 1%.

Державне фінансування освіти та культури в Україні визначається щорічним законом «Про Державний бюджет» та Бюджетним кодексом, який дуже жорстко регламентує розподіл коштів за основними секторами і коригування видатків.

У фінансуванні мережі вищих навчальних культурно-мистецьких закладів протягом останніх років, стає помітним те, що відбувається позитивне збільшення обсягів видатків з державного бюджету. Проте, незважаючи на це – спостерігається суттєве їх недофінансування порівняно з планом, причому фінансові ресурси, що направляються закладам освіти, призначені, в основному, на утримання цих закладів, а не на їх розвиток [7, с. 16].

Кроком для підтримки культурно-мистецької освіти стало прийняття Закону України «Про культуру» від 14.12.2010 р. № 2778-VI в якому культурно-мистецька освіта представлена як спеціальна освіта у сфері культури і мистецтва [8].

Над базовим законом, який би впорядкував українську культуру і спрямував її стратегічно, почали

працювати ще 1999 року, за цей час проект неодноразово змінювався. Крапку в очікуванні митців та всієї культурно-орієнтованої громадськості на цей документ було поставлено наприкінці 2010 року – 14 грудня депутати Верховної Ради України ухвалили Закон «Про культуру». У зв'язку з його впровадженням чинність втратили «Основи законодавства України про культуру», які до цього часу були основою правової бази в галузі культури [9].

Даний нормативно-правовий акт визначає розвиток вітчизняної культурно-мистецької освіти як одну з основних засад державної культурної політики, яка спрямована на створення умов для творчого розвитку особистості, підвищення культурного рівня, естетичного виховання громадян, доступності освіти у сфері культури. Перевагами ухваленого закону є систематизація різних підзаконних актів, що регулюють державну політику у сфері культури в одному нормативному акті. Між тим істотними недоліками цього закону є невідпрацьованість питань соціально-го захисту та системи освіти працівників культури. Привертає увагу і відсутність регламентації діяльності самих освітніх закладів, умов надання послуг, фінансування, залучення інвестицій тощо. Відсутні у Законі і механізми підтримки талановитої молоді. Непрописаними є функціонування системи управління вищими культурно-мистецькими закладами.

Розділ V Закону «Про культуру» присвячено фінансуванню та забезпеченню господарської діяльності закладів культури. З метою залучення додаткових фінансових ресурсів для розвитку культури держава створює сприятливий режим оподаткування фізичним та юридичним особам, які спрямовують свої кошти на розвиток культури. Механізм податкового заохочення підтримки діяльності у сфері культури визначається податковим законодавством України.

Як зазначають експерти Українського центру культурних досліджень при Міністерстві культури України, новий закон «Про культуру» принципово відрізняється від «Основа законодавства про культуру» тим, що усуває численні архаїзми, притаманні документу, створеному в перехідний час, коли його укладачі ще погано уявляли, якими будуть економіка і суспільство через кілька років, не мали чіткого розуміння сучасних світових стандартів державної культурної політики. Тож і культурна політика в Україні багато років була інерційною та несистемною. У новому законі цілі й засади державної культурної політики визначені відповідно до сучасного їх розуміння в розвинених демократичних країнах.

Отже, Закон України «Про культуру» відноситься до групи нормативно-правових актів, що регулюють загальні питання функціонування культурної сфери в Україні. Документ «визначає правові засади діяльності у сфері культури, регулює суспільні відносини і спрямований на забезпечення доступу до них» [10].

Безумовно, прийняття Закону України «Про культуру» суттєво поліпшує правові умови функціонування культурно-мистецької сфери. До того ж, було розроблено й узгоджено низку підзаконних актів, спрямованих на практичне впровадження ключових положень документу. Водночас прийнятий Закон потребує подальшого ретельного доопрацювання: порівняння з іншими законодавчими актами, удосконалення механізмів його реалізації та нормативного закріплення у відповідних нормативно-правових актах. Відтак стає зрозумілим, що законодавче поле галузі освіти в сфері культури та мистецтва в Україні ще досі перебуває у стадії реорганізації.

На думку вітчизняного дослідника О. Гриценка, становлення культурної політики в Україні ключовими причинами низької дієвості багатьох законів у сфері культури слід вважати декларативність і неконкретність деяких законодавчих положень, непідкріпленість їх нормами прямої дії, а часто – браком дієвих механізмів відповідальності за порушення законодавства [11].

Враховуючи вищезазначене, міжнародними експертами рекомендовано створити механізм, який дозволить Міністерству культури України та Верховній Раді з'ясувати, які закони не працюють, узгоджувати перелік пріоритетів і надавати Міністерству політичні й фінансові повноваження для дослідження причин невиконання, розробки рекомендацій та пропозицій, які потім будуть подаватися на розгляд до відповідного Комітету Верховної Ради [12].

Звідси випливає необхідність розробки та реалізації Державної цільової національно-культурної програми розвитку культури і мистецтва на період до 2017 року [13]. Головною метою цієї програми є економічне, правове та організаційне забезпечення реалізації стратегічних цілей державної політики у сфері культури та мистецтва, зокрема: забезпечення широкого доступу до культурних надбань – через збереження і розвиток існуючої мережі культурно-мистецьких закладів, утримання цінової доступності їхніх послуг, зміцнення їх матеріально-технічної бази, а також через широке застосування новітніх інформаційних технологій у сфері культури.

Висновки. Аналіз нормативно-правових актів про вищу культурно-мистецьку освіту свідчить, що при всій прогресивності нормативно-правових документів, прийнятих в останні роки й спрямованих на розвиток системи освіти, для них все ще характерна суперчливість, неоднозначність тлумачення, неконтрольованість виконання низки положень. Для вирішення проблем, що виникають у процесі функціонування системи вищої освіти, потрібне подальше вдосконалення і розвиток правової бази, зокрема внесення відповідних доповнень і змін у чинні закони, прийняття нових законодавчих актів та інших нормативно-правових документів.

Істотні недоліки нормативно-правового забезпечення діяльності у галузі освіти обумовлюють необхідність створення нової правової бази культурно-мистецької сфери, яка б урахувала необхідність гуманізації освітнього процесу. Модернізація освітньої діяльності у сфері культури та мистецтва повинна бути спрямована на створення нової системи цінностей, заснованій на гуманізмі й естетичному вихованні; сприяти задоволенню потреб різних соціальних груп у культурному розвитку. Така модернізація має передбачати формування цілої низки нових недержавних освітніх закладів, які б мали відповідні правові умови для надання освітніх послуг.

Отже, для вирішення проблеми подальшого розвитку культурно-мистецької освіти слід не лише збільшувати обсяги, але й поліпшити якісну структуру її фінансування, вдосконалити механізми використання бюджетних коштів. Потрібне подальше вдосконалення законодавчої бази галузі освіти в сфері культури та мистецтва. Необхідно прописати в законах чітку систему фінансування галузі освіти, культури та мистецтва, суб'єктами на яких покладено даний обов'язок. Необхідно також внести зміни, які будуть враховувати особливості фінансування галузі культурно-мистецької освіти. Незважаючи на всі недоліки, Закон України «Про культуру» є свідченням того, що держава займа-

ється даною галуззю і шукає шляхи покращення цієї важливої сфери для українського суспільства. Відтак стає зрозумілим, що законодавче поле галузі культури в Україні ще досі перебуває у стадії формування і вдосконалення.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
2. Основи законодавства України про культуру [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2117-12>.
3. Гриценко О. Культурна політика України: короткий історичний огляд / О. Гриценко, М. Стріха // Культурна політика: методологічні, правові, економічні проблеми. Зб. наук. пр. – К.: УЦКД Мінкультури України, 1995. – С. 24-25.
4. Стріха М. Українська держава і культура: спроба пошуків взаємодії на тлі світового досвіду // Розбудова держави. – 1996. – № 11. – С. 53.
5. Культура в законі: Стан та проблеми правового регулювання культури в Україні / За ред. О. Гриценка. – К., 1998. – С. 43.
6. Постанова КМУ від 27.08.2010р № 796 / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/796-2010-p>.
7. Форкун І. В. Особливості фінансування закладів культури в сучасних умовах / І. В. Форкун, Т. В. Басистюк // Інноваційний розвиток економіки України: Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук. – 2013. – С. 14-17.
8. Закон «Про культуру» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.
9. Гриценко О. Культура і Закон. Contra spem spero / Олександр Гриценко, Дмитро Остапенко, Ігор Ліховий ; [розпитувала] Л. Олтаржевська // Україна молода. – 2011. – 19 січ. – С. 12, 13.
10. Загальні засади адміністративно-правового регулювання у галузі соціально-культурної сфери. Радник. Український юридичний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://radnuk.info/pidrychnuku/admin-pravo>.
11. Культурна політика в Україні: аналіт. огляд / [Гриценко О. А., Андрес Г.О., Булікіна І.С. та ін.]; за ред. О.Гриценка; Укр. центр культур. дослідж. М-ва культури і туризму України. – К., 2007. – 160 с.: іл., табл. – (Книгозбірня державного управління).
12. Проблеми мистецької освіти: типологічні критерії та науково-методична розробка: [зб. наук. пр.] / Ін-т культурології Академії мистецтв України; [авт. кол.: О.І. Безгін (кер. авт. колект.), Г.Є. Бернадська, І.С. Кочарян, О.І. Дацко, О.Ю. Успенська]. – К.: СпД Головусь, 2008. – 400 с.
13. Проект концепції державної цільової національно-культурної програми розвитку культури і мистецтва на період до 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mincult.kmu.gov.ua>.

УДК. 336.146

Овчарова Н.В.

*асистент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
Української академії банківської справи Національного банку України*

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Стаття присвячена дослідженню теоретичних засад механізму формування та реалізації державної бюджетної політики в соціальної сфері. Виявлено та систематизовано основні його проблеми, що виникають на окремих стадіях бюджетного процесу, в розрізі організаційного, нормативно-правового, інформаційного та методологічного аспектів механізму. Запропоновано практичні рекомендації до підвищення ефективності механізму формування та реалізації державної бюджетної політики в соціальній сфері.

Ключові слова: бюджетна політика, соціальна сфера, механізм формування та реалізації державної бюджетної політики в соціальній сфері, важелі, методи управління, соціальні стандарти та нормативи, забезпечення.

Овчарова Н.В. МЕХАНИЗМ ФОРМИРОВАНИЯ И РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЮДЖЕТНОЙ ПОЛИТИКИ В СОЦИАЛЬНОЙ СФЕРЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

Статья посвящена исследованию теоретических основ механизма формирования и реализации государственной бюджетной политики в социальной сфере. Выявлены и систематизированы основные проблемы, возникающие на отдельных стадиях бюджетного процесса, в разрезе организационного, нормативно-правового, информационного и методологического аспектов механизма. Предложены практические рекомендации, направленные на повышение эффективности механизма формирования и реализации государственной бюджетной политики в социальной сфере.

Ключевые слова: бюджетная политика, социальная сфера, механизм формирования и реализации государственной бюджетной политики в социальной сфере, рычаги, методы управления, социальные стандарты и нормативы, обеспечение.

Ovcharova N.V. THE MECHANISM OF FORMATION AND IMPLEMENTATION OF GOVERNMENT FISCAL POLICY IN THE SOCIAL SPHERE: PROBLEMS AND PROSPECTS

The article is a study of theoretical bases of the mechanism of formation and realization of the state budgetary policy in the social sphere. Identified and classified the main problems arising in the individual stages of the budget process, in the context of organizational, legal, informational and methodological aspects of the mechanism. Offered practical recommendations on improving the efficiency of the mechanism of formation and realization of the state budgetary policy in the social sphere.

Keywords: fiscal policy, social sphere, mechanism of formation and realization of the state budgetary policy in the social sphere, levers, management, social standards and regulations that ensure.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Бюджетна політика в соціальній сфері забезпечує виконання державою своїх соціальних функцій через комплекс цілеспрямованих заходів та дій уповноважених органів державної влади з управління бюджетним процесом та бюджетними відносинами, що виникають

при формуванні, розподілі та перерозподілі фінансових ресурсів, спрямованих на виробництво суспільно значущих соціальних послуг, що задовольняють різноманітні потреби як суспільства, так і кожного окремого громадянина, забезпечують виконання державних соціальних гарантій сприяючи підвищенню рівня та якості життя населення. Постійне зростан-